

Layihənin istiqaməti: Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği

№ 195 (1803) 20 oktyabr 2018-ci il

Aşıq Şakir Hacıyev sənəti haqqında danışmaq istəyəndə istər-istəməz yadına məşhur Amerika yazıçısı Cek London gəlir. Sovet hökumətinə baxıb başqa ölkələr də onun əsərlərini o qədər çap etdilər ki, hətta Amerika ilə Kanada arasında az qala qarşıdurma yaranacaqdı. Əlacsız qalıb onun sərhəddə yerləşən evini yarıya bölüb, hər iki tərəf muzey elədi.

Böyük söz-sənət ustası Şakir Hacıyev də az-çox belə bir taley yaşayası oldu. Kürdəmirli də, Ağsulular da onu özününkü hesab edirlər. Düzdür, o, bir vaxtlar Kürdəmirin tərkibində olan Xəlilli kəndində anadan olub, bütün taleyini Kürdəmirə bağlamışdır. Doğulduğu kənd isə sonradan yaranmış Ağsu rayonunun inzibati ərazi vahidinə daxil edilmişdir.

Aşıq Şakir Hacıyev vaxtında çox imkansız, kəsib bir ailədə anadan olub. Uşaqlıq, yeniyetməlik illəri ehtiyac içində keçib. Nənəsi Muxisənin bacısı Bəbir arvadın qızı Aşa xala ilə ailə həyatı qurandan sonra imkanlaşmağa başlayıb. Həyat yoldaşı çox diribaş bir qadın olub, hətta Çöhranlı kəndində kolxoz sədri işləyib.

Muxisə nənəsi onlara tez-tez gedib-gəlirdi. Elə daha çox bacısı Bədri görmək üçün. Sonradan Kürdəmirdə şəhərin təzə məhəlləsində ev tikdirdilər. Ancaq bu, əlbəttə ki, Aşıq Şakir Hacıyev sənəti, gəliri hesabına başa gəlirdi.

Bir dəfə kəndləri Qaramahmudluda böyük toy idi. Daha doğrusu kəndin sayılıb-seçilən adamlarından olan Abdüləziz kişinin qardaşı oğlu Vahabın böyük toyu idi. Toyu da aparmaq üçün Aşıq Şakir Hacıyevi gətirmişdilər.

Bütün kənd demək olar ki, həmin toyda idi. Aşıq Şakir Hacıyev meydana girib, sazı sinəsində çalıb-oynamağa, oxumağa başladı. Mahir el aşığı, Aşıq Bilil məktəbinin yetirməsi olan və Şirvan məktəbinin ən tanınmış nümayəndələrindən biri sayılan bu gözəl sənətkar həqiqi mənada həmin axşam onlara unudulmaz anlar yaşadı... Şən səslər eşidilirdi:

- "Şirvan şikəstəsi" ni oxuyun!
- Baş üstə...
- İmkan olsa "El yolunda"nı da!..
- O da baş üstə...

Aşıq isə sazı sinəsinə basıb, bunlardan sonra məşhur "Nar ağacı" mahnısını, daha sonra məşhur, ona sənətkar şöhrəti qazandırmış "Nə bağ bildi, nə də bağban" mahnılarını oxudu.

Yenə də şənlik iştirakçıları onun oxumasını istəyirdilər:

- "Kəndimiz" i oxuyun!..
- "Bala Nərgiz"i!..
- "Bakı"nı!..

O, Kürdəmir rayonunda yaşamış, rayonun mədəni həyatında yaxından iştirak etmiş, toy şənliklərinin yaraşığı olmuş, hər zaman gözəl konsert proqramları ilə çıxış etmişdir.

Günorta fasilədən sonra gəzə-gəzə onlara tərəf gəldilər. Aşığın həyat yoldaşı Aşa xala atası Soltanın dost-doğma xalası qızı idi axı... Şakir bir qədər dolu, orta boylu, qarayanız adam idi. Həyətdə giren kimi onu min bir dillə dindirdi:

- Ə, necəsən?!. Gəl üzündən öpüm. Adın nədi?
- Əlisəfa...
- A məşallah, belə də...
- ...
- Yox... Soltana oxşayırsan... Yoxsa bizim Ağaməhəmməd kimi, anası tərəfə çəkib...

Həmin gün Şakir çiymurta istədi. Üç ədəd gətirdilər. Onları bir-bir sındırıb, elə ayaqüstə içəndə, ona elə maraqla baxırdı ki... Bu marağı görüb dedi:

- Hə... Bundan sonra yaxşı olacaq... Dayının səsinə heç bir xoşagəlməxlik ola bilməz. Bir sözle "Xoruz" buraxmayacaq...

Musiqiçilərin bu dilini, əlbəttə, o vaxtlar hələ bilmirdi. Belə sözlərin mənası onda ona hələ aydın deyildi. Demə, aşıq demək istəyirmiş ki, heç bir xaric səs olmayacaq, yaxşı oxuyacaq.

Onlar əyləşib bir stəkan çay içəsi oldular. Naharı toyda etmirdilər. Ayrılanda aşıq bir daha onu qucaqladı, üzündən öpdü. Sanki öz doğmasından ayrılırdı. Səsləndi:

- Xoşum gəldi səndən...
- Yanıdakı qonaqlar gülüşdülər:
- Elə sənin uşaqlığına oxşayır...
- Toppuş, qarayanız...
- Qohum deyilik...

Dərhal bəndin üstə çıxıb onların arxasınca baxmağa başladı. Nənəsinin tutduğu toyuğu, hinduşka əlində qalmışdı. Aşıq əyləşsəydi atası lap qoyun kəsərdi. Ondan əziz qonaq gələcəkdimi evlərinə... Nənəsi deyirdi:

- Bacımdı da... Sən Allah, o Bəbirdən muğayət olun.

Aşıq gülə-gülə onun sözlərinə cavabında deyirdi:

- Sən bizi ona tapşır. Ona kim bir söz deyər bilər? Aşa kimi qızı var...

- Yox da... Yenə kişi kişidi... Evin ağsaqqalıdı.

- Baş üstə... Tam arxayın ol. Onu elə öz anam bilirəm.

Bədir xala çox mehriban, sakit bir qadın idi. Üç qızı olsa da, Asa böyük qızı idi. Onun yanında olurdu. O biri qızları da ailəli idi. Oğlu yox idi. Hərdən qızı Quncanın oğlu Ağaniyaz onlara gəlib deyərdi:

- Ay nənə, gedək bizə də...
- Yox, ay bala... Nə fərqi var... Buradayam da...
- Qunca da qızındı da... O da sənin üçün darıxır... Elə Nazilə də...

Çöhranlı kəndi lap Kürdəmir hərbi bazasına yaxın bir yerdə salınmış kənd idi. Aşıq Şakir Hacıyev orada toyda olanda, təyyarələr qalxıb-enəndə, əlacsız qalıb fasilə edərdi. Gurultu səsinə bəzən adamın qulağı az qalırdı ki, tutulsun... Aşıq isə az sonra yenə də məclisi idarə edir, oxuyurdu. Nənəsi Muxisə hərdən onlara qonaq gedəndən sonra gəlib, o ki var aşığın gördüyü işləri, səliqə -səhmanını öyər, onu tərifləyərdi:

- Çox ağır, qonaqpərvər adamdı... Həyətdə bir neçə qoyun, erkək saxlayır. hamısının da əl-ayağı, başları, kəkilləri xınalı... Quşlar da onun kimi... Yaraşıqlı, tovuz quşu tək bəzəkli...

Bir dəfə ordan keçəndə çal-çağır səsləri eşitdilər. Deyəsən, aşığın qonaqları vardı. Meyvəli geniş həyətdə hərdən belə tədbirlər olurdu... Bir dəfə onu rayon partiya komitəsinin birinci katibi Məmməd Rəhmanov çağırırdı. Yanında cılız bir kişi əyləşmişdi. Katib onları tanış edərək dedi:

- Tanış ol, neftçidi... Siyəzəndən gəlib...

Məlum oldu ki, kişi oğluna böyük toy etmək istəyir. Arzusu bu olub ki, onun oğlunun toyunu aşıq Şakir Hacıyev eləsin. Ancaq imkansız olduğu üçün, əlacı kəsilib bura gəlib. Bir vaxtlar Siyəzəndə birinci katib işləmiş, hazırda Kürdəmir rayon partiya komitəsinin katibi olan adamın yanına.

Məmməd Rəhmanov aşıqdan bir daha soruşdu:

- Yəqin ki, mənə başa düşdünüz də?
- Əlbəttə ki...
- Əli mənim sevdiiyim işçidi. Onun oğluna yaxşı bir toy çalıb yola verərsən.

- Baş üstə, yoldaş katib... Sizin sözləriniz mənim üçün qanundur.

- Çox sağ olun.

Başqa birisi özü gəlibmiş. Behini də verib gədir. Hətta gedəndə də deyir:

- Aşıq, inanın, gəlməseniz, bu atı qaranəfəs edib, düz bura qədər çapıb gələcəyəm.

Kişi həmin gün nə qədər gözləyirsə Aşıq Şakir

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ PREZİDENTİ YANINDA KÜTLƏVİ İNFORMASIYA VASİTƏLƏRİNİN İNKİŞAFINA DÖVLƏT DƏSTƏYİ FONDUNUN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

gələne oxşamır. Əsəbi halda kəhər atını minib Kürdəmirə tərəf çapmağa başlayır. Giləzinin yanında qarşılaşırlar. Aşıq "Pobeda" maşınında gəlirmiş... Mənzil başına çatanda aşıq orada elə bir adam görməyib deyir:

- A kişi, bunun üçün hirsənib arxamca gedirsənmiş? Burada elə bir adam yoxdu axı... Bu toy şənliyini qarağanlar, yovşanlar üçün çalib-oxuyacağam...

Kişi özünə, qonaqlara tam arxayın olduğu üçün deyir:

- Sən səbirli ol... İndi baxarım

Bir azdan sonra bütün Siyəzən orda olur... Aşıq Şakir Hacıyev o yerlərdə çox sevildi. Onun dinləməyi, onun apardığı toyda iştirak etməyi böyük şərafət sayırdılar. Onunla bağlı bu eldə nə qədər xoş lətifələr, hekayətlər vardı.

Bir dəfə iki nəfər oğurluğa gedir. İnəyi açib aparmaq istəyəndə Aşıq Şakir Hacıyevin oxuduğunu eşidirlər. Dərhal bir-birlərini dümsükləyirlər ki,

gəlmişdi. Üç qızı, iki oğlu vardı. Əlniyaz, Natiq onda hələ balaca idilər. Bir gün Kürdəmir rayon partiya komitəsinin binasında növbətçi idi. İstirahət gününü olduğu üçün içəri tam sakitlik içində idi. Birdən ağlayıb, hönkürtü səsi eşitdi. Kimsə göz yaşları içində ağlar bir səslə deyirdi:

- Aşıq Şakiri itirdik! Aman Allah!.. Daha o yoxdur, onun böyük ürəyi döyünmür!..

Küçədə toplanmış adamlar arasında xoşagəlməz bir narahatlıq vardı. Hey səsləndirilən:

- Ə, o kimdi?
- Aşıq Əhməddi də...
- Deyir ki, aşıq Şakir ölüb...

Bu ağır xəbər bir andaca ildırım surəti ilə ətrafa yayıldı. Onun evinin qabağı şakirsevərlərlə dolu idi. Burada kimlər yox idi... Respublikanın hər tərəfindən adamlar, dost-tanişlar gəlib, ona son ehtiramlarını bildirdilər... Onun dəfni əsil ucsuz-bucaqsız təntənəyə çevrildi... Vəsiyyətinə uyğun olaraq telli saz çalınırdı. Ondan yadigar qalan Telli

AŞIQ ŞAKİR SƏNƏTİ

saz... Yetmiş illiyi Kürdəmirə çox təntənəli qeyd olundu. Tədbirdə şöhrətli şairimiz Hüseyn Arif də iştirak edirdi.

Cavan oğul dağı görmüş bu gözəl şairin çox böyük qəlbi vardı. Hətta arada yaradıcı adamlardan söz düşəndə dedi:

- Belələrinin üstə çox getmək, sıxma -boğmaya salmaq lazım deyil. Çap etmək lazımdır. Hər çiçəyin bir ətri var... Zaman hər şeyi öz yoluna qoyub, pisi-yaxşını ayırd edəcək.

Siyəzəndə dövlət notariusu işləyəndə, bir gün yanına iki nəfər gəldi. Onları yaxşı tanıyırdı. Onlardan biri uzun müddət rayonda yol-tikinti idarəsinə rəhbərlik etmiş Səftər kişi, o birisi sovxoz direktoru, rayon Sovetinin sədri olmuş Həbib kişi... Hər ikisinin xətrini istəyirdi. Elə o da onların. Görüşəndə min bir dillə dindirərdi onları. Səftər kişi həm də sənət adamı, itkin oğul atası idi. Qovluğundan üstünə üç şəkil tikilmiş bir neçə vərəq yazı çıxarıb ona dedi:

- Bunlar aşıq Şakir Hacıyevlə Naftalanda olduğumuz günlərin şəkilləri, xatirələridi. Elə onda da Həbib müəllimlə bir yerdə idik. Aşıq Şakir Hacıyevlə çox maraqlı görüşlərimiz, qardaşlığımız oldu. Bu şəkilləri də elə orada istirahət edəndə, müalicə alanda çəkdimişik.

- Çox gözəl...

- Hər ikimiz imzalamışıq. İndi sizdən birçə xahişimiz var. Ondan istifadə edəsiniz.

Siyəzəndə hakimi evəz edəndə, yanına bir aşıq gəldi. Kürdəmirli olduğunu biləndə dedi:

- Gəncədə (o vaxtkı Kirovabadda) konsertdə idik. Aşıq Şakir necə ürkəklə oxudusa, zaldan bir qadın səhnəyə çıxıb dedi: "Ay camaat, ərim də burdadı, mənə bağışlasın!.. Mən bu aşığı qucaqlayıb öpəcəyəm!.." Necə dedisə, eləcə də etdi!..

Bax, aşıq Şakir Hacıyev belə gözəl, unudulmaz şəxsiyyətdir. Yeganə aşıq olub ki, birinci çağırış Azərbaycan SSR Ali Sovetinin deputatı seçilib. Moskvada, Rusiyanın digər şəhərlərində çıxışları olub. Çox böyük şöhrət qazanıb... Qulağıma indi də onun mələhətli səsi gəlir: "Nə bağ bildi, nə də bağban!"

Aşıq Şakir Hacıyev haqqında "Telli saz yadigar qaldı" yazısı 1993-cü ildə "Qobustan" jurnalında çap olundu. Sonra da "Azərbaycan" qəzetində, həmin bu şəkillə birlikdə. Aşıq Şakir adı, sənəti əsil mənada bizim adımız, baş ucalığımızdır. Onu layiqincə yaşatmalı, təqdir etməliyik!

Əlisəfa Azayev